

Preprečiti škodo za Slovence

Krovne organizacije koroških Slovencev so predsedniku ustavnega odbora celovškega deželne zboru Andreasu Scherwitzlu 20. aprila posredovale pripombe in predloge za spremembe zadnjega osnutka deželne ustave avstrijske Koroške. Jim bodo končno prisluhnil?

Zdajšnji predlog nove deželne ustave avstrijske Koroške za koroške Slovence še vedno ni najboljši.

Zadnjo različico dežele ustave avstrijske Koroške je v sredo prejšnji teden v Celovcu predstavila vladajoča deželna koalicija. Pripombe in predlogi slovenskih krovnih organizacij se nanašajo na 5. člen osnutka. O dokončnem predlogu nove ustave je 20. aprila razpravljala pristojni odbor deželne zboru, 1. junija pa ga bo potrjeval celoten deželni zbor v Celovcu. Za sprejetje nove deželne ustave je v celovškem deželnem zboru potrebna dvetretjinska podpora. Pred potrjevanjem v deželnem zboru bo še odprta razprava, na kateri bodo koroški Slovenci predstavili in utemeljili svoj predlog. Krovne

organizacije koroških Slovencev, Narodni svet koroških Slovencev (NSKS), Skupnost koroških Slovencev in Slovenk (SKS) in Zveza slovenskih organizacij (ZSO), predlagajo, da se 5. člen deželne ustave glasi: »Nemški jezik je jezik dežele, kar pomeni jezik zakonodaje in – ne glede na zakonske pravice slovenske narodne skupnosti – izvršni jezik dežele Koroške. Dežela Koroška s svojimi občinami v skladu z 2. odstavkom 8. člena zvezne

ustave priznava svojo naraščajočo jezikovno in kulturno raznolikost, ki se odraža v slovenski narodni skupnosti. Varovati in podpirati je treba jezik in kulturo ter obstoj in ohranitev narodne skupnosti. Skrb dežele velja enakopravno za vse prebivalce dežele.«

Ignoriranje predlogov

V zadnjem kompromisnem predlogu nove deželne ustave je za-

pisano, da je nemščina deželni jezik, avstrijska Koroška pa da se priznava k jezikovni in kulturni raznolikosti, ki se na avstrijskem Koroškem odraža v slovenski narodni skupnosti. V osnutku nove deželne ustave avstrijske Koroške je tako resda prvič v zgodovini omejena slovenska narodna skupnost na avstrijskem Koroškem, kot deželni jezik pa ostaja samo nemščina, ne pa tudi slovenščina, s čimer Slovenci na avstrijskem Koroškem ne morejo biti zadovoljni. Prav omemba samo nemščine kot deželne jezika in omemba slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem je pri oblikovanju besedila nove ustave prinesla več zapletov in razprav. Ljudska stranka na avstrijskem Koroškem je namreč odstopila od lastnega predloga, da bi v ustavo zapisali, da skrb dežele in občin velja tako za nemško kot slovensko govoreče prebivalce avstrijske Koroške. Zataknilo se je tudi pri slovenščini kot deželnem jeziku avstrijske Koroške. Krovne organizacije koroških Slovencev so predlagale, da se odlomek o nemščini kot deželnem jeziku dopolni v smislu, da sta na dvojezičnem ozemlju avstrijske Koroške deželna jezika nemščina in slovenščina, a tega predloga ni v končnem besedilu, saj so ga ignorirali.

Razdeljena mnenja

Koroški Slovenci ob vsem tem ostajajo različnih mnenj, nekateri so kar zadovoljni, drugi razumljivo niso in želijo več. Tako je koroška Slovenka Zalka Kuchling iz vrst koalicijskih Zelenih in podpredsednica SKS že prejšnjo sredo dejala, da je zadovoljna z doseženim kompromisom glede besedila nove deželne ustave. »Da je slovenska narodna skupnost prvič v zgodovini avstrijske republike zasidrana v deželni ustavi, je velik napredek in mislim, da je danes zgodovinski dan,« je poudarila. Podobno meni tudi predsednik ZSO Marjan Sturm, ki je dejal, da je napredek, da se avstrijska Koroška v deželni ustavi prizna k jezikovni kulturni raznolikosti, ki pride do izraza v slovenski narodni skupnosti. Čisto drugačnega mnenja pa je celovški odvetnik in nekdanji predsednik NSKS Rudi Vouk, ki je pojasnil, da je novi predlog v niansah boljši od prejšnjega, ki je bil dobes-

dno nevaren, saj je izpostavljal izključno nemščino kot deželni jezik, kar bi pomenilo, da bi se na vseh področjih, ki niso izrecno zaščitene v prid manjšine, uveljavila nemščina. To je sedaj nekoliko omiljeno.

Zvezni zakoni

Nemščina tako kot deželni jezik ostaja, pri tem pa je pojasnjeno, da je to jezik zakonodajne in izvršilne oblasti, kolikor zvezni zakoni ne določajo drugače. »In v tem je problem, ker v Avstriji nimamo samo zveznih zakonov, ampak tudi deželne zakone, ki urejajo za manjšino pomembne zadeve, kot so vrtci, glasbeno šolstvo, kmetijsko šolstvo, oskrba starejših itd.,« je razložil odvetnik Rudi Vouk. Opozoril je tudi na bistveno odstopanje v primerjavi z avstrijsko zvezno ustavo, ki predvideva, da je treba zavarovati in spoštovati obstoj in razvoj narodnih skupnosti, deželna ustava pa naj bi sedaj govorila samo o varovanju kulturne dediščine in tradicije. »Če smo pozitivni, se da interpretirati, da se s tem pravzaprav nič ne spremeni, ni napredka in ne nazadovanja, pesimisti pa lahko še vedno vidijo možnosti za restriktivnejše interpretacije, zato s tem predlogom ne moremo biti zadovoljni«, je še dejal celovški odvetnik. Dodal je, da je osnutek nove deželne ustave daleč od tega, kar je bilo najprej predvideno, da bo namreč to sodobna ustava,

Na avstrijskem Koroškem se zelo počasi otresajo preteklega sovražstva do Slovencev. »Ta čas smo pri tem, da preprečimo najhujšo škodo,« pravi celovški odvetnik Rudi Vouk, ki zastopa narodno skupnost.

ki upošteva tudi dvojezičnost te dežele. »Od tega smo zelo oddaljeni, ta čas smo ravno pri tem, da preprečimo najhujšo škodo,« pravi Rudi Vouk. Med najpomembnejšimi novostmi nove deželne ustave avstrijske Koroške pa je odprava proporca. Na avstrijskem Koroškem bodo odslej imeli večinski, koalicijski sistem pri sestavi vlade namesto proporca, ki je doslej določal, da imajo svoje mesto v vladi vse stranke, ki so zastopane v deželnem zboru. Kako bo to vplivalo na zastopnost Slovencev? Stranke vladajoče koalicije, poleg Zelenih še socialdemokrati in ljudska stranka (ÖVP), predlog besedila nove ustave podpirajo. To pa ne velja za svobodnjake (FPÖ) in Zavezništvo za prihodnost Avstrije (BZÖ). V stranki Team Kärnten pa se še niso odločili, ali bodo predlog nove ustave podprli. ✕

Prvega junija bo predlog deželne ustave Koroške potrjeval celoten deželni zbor v Celovcu.